

DIDAKTIKA

1. Kaj je predmet poučevanja didaktike?

Predmet didaktike je izobraževanje ne glede na to v kakšni obliki poteka, kje poteka in kdo ga izvaja. Didaktika je znanstvena disciplina, ki znanstveno preučuje izobraževanje, proučevanje, učenje na celotnem vzgojno izobraževalnem področju. Te procese utemeljuje, razvija, spremlja, raziskuje, izpopolnjuje in spreminja. Didaktika ima 3 naloge:

- opisno (deskriptivno), kjer opisuje pojave, ki se ob učenju ali proučevanju pojavijo,
- pojasnjevanje (išče vzroke pojavov),
- usmerjanje.

Namen didaktike je oblikovati didaktična spoznanja, kriterije, načela s pomočjo katerih naj bi bilo heterogeno delo poenoteno, racionalno in osklajeno s potrebami posameznikovega aktualnega in potencialnega razvoja.

2. Kaj so didaktične metode in od česa je odvisna njihova izbira pri pedagoškem delu?

Didaktične metode so načini, sredstva, postopki s katerimi učinkujemo na osebnost, z namenom, da bi dosegli želene vzgojne namene. Metode so tudi:

- racionalne poti do ciljev,
- način ravnanja konkretne aktivnosti,
- modrost, umnost in spretnost ravnanja,
- sestavina ciljev.

Metode niso samo poti do ciljev ampak tudi sestavina ciljev. Metode nam kažejo način dela, ki nam pomaga pri uspešnem posredovanju spoznanj, navad, znanj... Metod je veliko, vzgojitelj, učitelj jih kombinira med seboj in izbira glede na zastavljene cilje.

Izbira metod pri pedagoškem delu pa je odvisna od:

- starosti otrok,
- število otrok,
- individualnih sposobnosti otrok s katerimi delamo,

- vsebin, ki jih otrokom posredujemo,
- ciljev, ki jim sledimo pri dejavnosti,
- prostorskih možnosti.

3. Naštejte in opišite osnovne značilnosti posameznih metod?

Te metode so:

- **Metoda pripovedovanja, razlage (monološka metoda)**

Gre za monolog (eden govori, učitelj, vzgojitelj ali otrok). Pri tej metodi poznamo različne oblike: pripovedovanje (vsebino tekoče nizamo v zaporedju, pri čemer moramo biti pozorni na zahteve), obrazložitev (dosežemo boljše razumevanje vsega, kar si učenci niso mogli predstavljati, kar je ostalo nejasno), pojasnjevanje (pojasnjujemo pojme, pravila, definicije...), opisovanje (govorimo o lastnosti predmetov, pojavov, pojmov..)

Metodične zahteve pa so: doživetost, razločnost govora in primerna jakost govora, zmerna hitrost govora, jasnost govora.

- **Metoda pogovora, razgovora (dialoška metoda)**

Uporabljamo jo takrat kadar, ko obstaja predznanje o tematiki, ki se obravnava. Gre torej za izmenjavo mnenj, vprašanj in odgovorov med otroki in odraslimi. Primerna je kadar utrjujemo že znano vsebino. Vprašanja, ki jih postavljamo otrokom morajo biti jasna, primerna njihovi starosti, kratka in čim bolj konkretna. Omogočiti morajo tudi različne odgovore (odprti tip). Zelo pomembno je, da otrokom damo dovolj časa za razmislek in pomembno je upoštevati individualne razlike med posamezniki, metodo pa uporabimo predvsem v manjših skupinah.

- **Metoda demonstracije ali kazanja**

S to metodo poskušamo otrokom na nazoren način približati določene vsebine. Demonstracija je način dela, ki nam omogoča, da si otrok pridobi jasne zaznave in predstave v spoznavnem procesu in si tako oblikuje jasne pojme. Pri demonstraciji posredujemo določeno vsebino preko nazornega prikaza sredstev (modeli, slike, naravni predmeti...).

- **Metoda opazovanja**

Ta metoda je v vrtcu zelo pogosto uporabljena. Delno se prekriva z metodo demonstracije. To metodo lahko uporabimo načrtno (otroke načrtno navajamo, da opazujejo, jih motiviramo npr. Kaj še nisi narisal?, otrok se tako odzove na naša vprašanja) in tudi spontano (npr. na prehodu otroci sami dajejo iniciativo, vzgojitelj jih pa spodbuja-Aha, še to lahko....še kaj?) Opazujemo lahko:

-**neposredno** (na otroke ima močan vtis, opazovanje pravih, resničnih predmetov in pojavov v naravnem okolju).

- **posredno opazovanje** (preko slik, filmov, knjig...) uporabimo v primeru, ko neposrednega opazovanja ne moremo zagotoviti ali kadar bi bilo neposredno opazovanje za otroke nevarno ali kadar z otroki obnavljamo že znano vsebino.

Prvo naj bo neposredno, šele nato pa posredno opazovanje (npr. če govorimo o rastlinah, plodovih gremo najprej v gozd, šele nato pa vse to najdemo v kakšni otroški knjigi).

- **Metoda igre**

Osnovna metoda izobraževanja na predšolski stopnji je IGRA. V vsebini otroške igre se odražajo pomembni dogodki in odnosi iz otrokovega življenja. Je najbolj spontana, neposredna in uporabna metoda dela. Otroku omogoča sproščenost, ustvarjalnost in aktivnost. Onjej govorimo, kadar vzgojitelj namerno pripravi igralno dejavnost za doseg zastavljenega cilja.

- **Metoda spodbujanja**

Spodbujati otroka pomeni motivirati ga pred ali med dejavnostjo, pripraviti ga, da bo zbral dovolj volje za doseg cilja in vztrajnosti. Spodbujanje povzroča prijetna doživetja in samozaupanje. Sredstva spodbujanja so: priznanje (za dosežen uspeh, trud, prizadevanje), pohvala (izrečemo jo pisno ali ustno, pred vsemi ali na štiri oči, pohvala dviga samozavest in občutek vrednosti), nagrada (biti mora pravična in upoštevati mora

posameznikove posebnosti). **Pri pohvali ne smemo hvaliti otrokove osebnosti ampak njegovo dejanje!!npr. NE: ti si pa res priden, DA : to si pa res dobro naredil.**

- **Metoda preprečevanja**

Pri preprečevanju lahko posredno ali neposredno vplivamo na zavest posameznika. Pri preprečevanju je potrebno posamezniku pojasniti, zakaj je neka dejavnost napačna, škodljiva. Če že preprečujemo moramo upoštevati načelo humanosti. Z to metodo uravnavamo medsebojne odnose (npr.otrok udari vrstnika, ta se pa potem noče več z njim igrati-kaznovanje je v tem primeru upravičeno).Sredstva preprečevanja so: vzgojni nadzor, zahteva, kazen.

4. **Katere metode dela najpogosteje uporabljamo v predšolskem obdobju?**

Metoda igre, metoda spodbujanja, metoda pogovora, metoda razlage,metoda demonstracije.

5. **Naštejte in opišite oblike dela, njihove prednosti in slabosti?**

Pedagoška teorija pozna 4 oblike dela:

- **Individualno:**

Vzgojitelj - učitelj daje naloge , navodila za za delo, izbira učno snovsebino, učna sredstva, nadzoruje delo in preverja rezultate. Otroci učenci samostojno rešujejo naloge, pri tem pa ne sodelujejo z drugimi.Ta oblika omogoča uresničevanje načela individualizacije, kjer vzgojitelj prilagaja naloge glede na sposobnost vsakega otroka posebej.

P: vsak mora dati vse od sebe, ker je sam, S: nimaš nikogar , ki ti pomaga, te vzpodbuja.

- **Frontalno:** gre za delo s celotno skupino , pogostejša je v šoli, uporablja se takrat, kadar želimo celotni skupini predstaviti enako vsebino (pravljica, poslušanje glasbe, razgibavanje).S:enosmerna komunikacija, delo je naravno na povprečno razvojno stopnjo otroka-učenca, pasivnost otrok.P: porabimo malo časa, učitelj se za delo pripravi doma, učitelj-vzgojitelj vpliva na učence in jih motivira.
- **Delo v dvojicah:** gre za obliko, ki jo lahko umestimo med individualno in skupinsko. Lahko rečemo, da je najpreprostejša oblika skupinskega dela.Vsak udeleženec ima možnost govoriti in prispevati svoje znanje. Omogoča druženje, glede

na interese, stopnjo razvoja... Omogoča učenje od vrstnikov, daje jim občutek varnosti in sprejetosti.

- **Delo v skupinah:** Utemeljitelj skupinskega dela je Frobel. Za to obliko se odločimo, kadar želimo otrokom približati določene vsebine, pa je zanje potrebna večja individualizacija ali pa zaradi omogočanja bolj aktivne vloge posameznika. Pomembno je skupinsko delo in skupna odgovornost vseh članov skupine.

P:aktiviramo otroke, znanje pridobljeno na ta način je trdnejše. S:porabi se veliko časa, možnost, da nekateri otroci ne sodelujejo aktivno.

6. Kaj so didaktična sredstva in kako pristopamo k njihovi izbiri?

Didaktična sredstva so vsi predmeti, ki jih lahko otrok uporabi v igri ali pa jih lahko vzgojitelj uporabi zato, da vzpodbudi otrokovo dejavnost. Didaktična sredstva (materiali) klasificiramo glede na namen:

- manipulativna sredstva (z njimi se rokuje otrok),
- demonstracijska sredstva (uporablja vzgojitelj ali učitelj pri svojem delu).

Didaktična sredstva so lahko originalna in nadomestki. Izbiramo jih glede na starost otrok.

7. Kaj so didaktična načela in kako jih uporabljamo?

Didaktična načela so vodila znanstveno-strokovno utemeljene smernice, ki so učitelju v pomoč pri pripravi in izvajanju izobraževalnega programa. Svojo utemeljitev imajo v vzgojnih, psiholoških in družbenih zakonitostih. Lahko bi rekli, da gre za principe oz. pravila. Pri posameznih delih vzgojno izobraževalnega procesa (načrtovanju, izvedbi) vstopajo v ospredje različna načela, vendar je pomembno to, da nikoli ne ravnamo v nasprotju z njimi. Didaktična načela se nanašajo na celoten in celovit izobraževalni proces, posamezne vidike, pogoje, kriterije, učiteljeve odločitve, ravnanja. Vloga didaktičnih načel je, da urejajo strukturo procesa in usmerjajo potek procesa.

8. Naštejte in opišite osnovne značilnosti posameznih načel?

o Načelo interesa

V vzgojnem procesu je potrebno poskrbeti za aktivno udeležbo otrok. Pri tem nam je v pomoč: uporaba dejavnih metod, oblik in sredstev vzgoje, demokratičnost medsebojnih odnosov, kritičnost in samokritičnost ter jasnost vzgojnih ciljev.

o **Načelo nazornosti**

To načelo nam pomaga pri tem, kako učencem na najbolj učinkovit način sporočiti določene informacije in kako jih s pedagoško-didaktičnimi pristopi čim bolj vključiti v izobraževalni proces. Le jasno, stvarno in nazorno delovanje lahko pripelje do želenih rezultatov. Pri tem je treba izpostaviti pomen zглеada, primerov, praktičnega navajanja, postavljanja zahtev, izogibanju nepotrebne besedičenja, konkretne zahteve (ne preveč splošne in ne preabstraktne).

o **Načelo sistematičnosti in postopnosti**

Pri vzgojnem delu se postopoma prihaja do zastavljenih ciljev. Najuspešnejši so sistematični vplivi, postopni in stalni. Postopnost se kaže v zastavljanju ciljev (od bližjih, enostavnejših, konkretnjših, lažjih prehajamo na širše in zahtevnejše) ter postavljanju zahtev pri izbiri vzgojnih sredstev.

o **Načelo smotrnosti oz.ciljne usmerjenosti**

Vsak vzgojitelj si mora vnaprej zastaviti vzgojne cilje in vedeti kaj hoče z vzgojo doseči. Ob tem si izbiramo vzgojne metode, sredstva, dejavnosti, ki so skladni s cilji. Iščemo povratno informacijo o rezultatih vzgojnega dela. Skrbimo za aktivno vlogo otroka v vzgojnem procesu, položaj otroka v vzgojnem procesu (objekt-subjekt) ter ustrezno motivacijo otrok.

o **Načelo prilagojenosti vzgoje starostni stopnji**

Vzgojo prilagajmo starostni stopnji, razvojni stopnji, dojemljivosti, otrokovim interesom in čustvovanju. Vsemu temu pa moramo prilagajati vzgojna sredstva in metode dela.

o **Načelo individualizacije in socializacije**

To načelo izpostavlja spoštovanje in upoštevanje razlik in posebnosti posameznika v vzgojnem procesu in hkrati upošteva in spoštuje družbene zahteve, saj je vsak otrok individum in hkrati družbeno bitje. Vzgojitelj-učitelj mora učenca dobro poznati, če želi slediti temu načelu.

o **Načelo pozitivne usmerjenosti**

Pri vzgoji vedno izhajamo iz pozitivnih lastnosti otroka-učenca. V vzgoji prevladuje demokratični stil vodenja in pozitivna vzgojna sredstva in metode. To načelo poudarja zaupanje in spoštovanje otrokove osebnosti, ter temelji na spoštovanju človekovih in otrokovih pravic.

o **Načelo vsestranskega delovanja**

V tem načelu je izpostavljena zahteva po vsebinski povezanosti, vsestranskosti, hkratnem uresničevanju mnogih vzgojnih ciljev ter hkratnem vplivanju raznovrstnih metod in vzgojnih dejavnikov.

o **Načelo enotnosti vzgojnih vplivov**

Upoštevanje zahteva enotno in skladno delovanje vseh vzgojnih dejavnikov. Pri vsakem učenju in vzgojnem delovanju je potrebna doslednost. Vzgojni dejavniki naj bodo skladni s cilji, nalogami in prav tako v postopkih in metodah.

IGRA IN IGRAČE

1. Opredelite igro kot otrokovo osnovno dejavnost?

Igra je osnovna, temeljna otrokova dejavnost, ki otroku prinaša zadovoljstvo in nastaja iz otrokove notranje potrebe. Preko igre otrok dela in se uči in zanjo porabi največ časa in energije. Igra otroka osebno močno angažira, zato je njena izrazitost zelo velika. V igri se spontano prepletajo različna področja otrokovega razvoja-od čustvenega, socialnega, gibalnega in spoznavnega. Je nepogrešljiva pri zagotavljanju zdrave in srečne otrokove osebnosti.

2. Pojasnite igro za otrokov celostni razvoj?

Igra je dejavnost, ki vpliva na razvoj otrokovih dispozicij. Pomembna je za otrokov intelektualni razvoj, razvoj čutil in čustev, vpliva na njegov moralni razvoj, na socialne odnose, estetsko vzgojo in tudi na telesno vzgojo.

Intelektualni razvoj: preko igre otrok spoznava velikost, oblike, barve, se seznanja z različnimi možnostmi uporabe igrač, razvija miselne sposobnosti, se uči, odkriva, se pogloblja....

Razvoj čutil in čustev: otrok spoznava prostorske odnose, razlike med predmeti, stalno je prisotno raziskovanje. Preko igre otrok ugotavlja in primerja kaj zmore, se pravi kakšne so njegove sposobnosti. Pri različnih igrah razvija vid, tip, predstave o stvareh,

njegova motorika se postopoma usklajuje z mislimi. V igri doživlja uspehe, uveljavitev, se osvobaja od domišlije, počasi začne ločiti med domišljijo in realnostjo.

Moralni razvoj: z igro se otrok nauči sodelovanja, dajanja, deli z drugimi, se vključuje v skupino, izgublja brez jeze, zmaguje brez hvale.... Vadi različne oblike, vloge obnašanja, biti mora pošten. Z igro si razvija organizacijske sposobnosti (ustvarjalnost, vodja, pripravi igrače, material...)- pomembno za nadaljno življenje.

Socialni razvoj: najprej se otroci nekje do 3. leta igrajo sami oz. z odraslimi. Nekje od 3, 4 leta starosti se že raje igrajo z vrstniki (skupine se spreminjajo). Okoli 4, 5 leta se skupina že stabilizira, otroci ostajajo pri igri dalj časa, izbirajo soigralce(ni mu vseeno s kom se igra), spol. Že hočejo biti vodja. Okoli 5 leta sodelujejo, se pogovarjajo med igro, delajo skupinsko. Po 5 letu še bolj sodelujejo, zelo radi imajo skupinske igre, ki so zanimive, predvsem pa različne. Okoli 6 leta pa se že pojavljajo igre tekmovalne narave.

Estetski razvoj: estetike ni mogoče doseči brez doživetij, spontanosti, čustvenosti, razgibanosti, svobode. Vse to otroci lahko dosežajo preko igre, kjer se estetika odraža v gibanju, govoru, izdelavi igrač, doživljanju pravljič, izvajanju vloge....

Telesni razvoj: telesna vzgoja je za otroka zelo pomembna, saj si z njo razvija mišice, krepi vse dele telesa. Preko igre postopoma dosega koordinacijo gibov, si krepi mišice, pospešuje razvoj dihalnih organov, vpliva na držo telesa... Večina iger pa ni pomembna samo za telesni ampak tudi za duševni razvoj, ko otrok sprošča odvečno energijo.

3. **Kako lahko opredelimo vrste iger glede na razvojni vidik?**

Na:

- funkcijsko igro
- dojemalno igro,
- konstrukcijsko igro,
- simbolno igro,
- igro s pravili.

4. Kaj je pomembno za kakovostno igro v vrtcu?

Pomemben je :

- čas, prostor in druga različna kakovostna sredstva,
- ustrezen in raznolik kurikulum, ki daje možnosti za pridobivanje različnih igralnih izkušenj in vzpostavlja ravnotežje med vzgojiteljskimi in otrokovimi namerami,
- primerna kombinacija dejavnosti in izkušnje na gibalnem, miselnem in socialnem področju, in sicer takem, ki jih izbere otrok sam in tistimi, ki jih ponudi vzgojitelj,
- podpora za spoznavanje drugih, vrstnikov in odraslih,
- možnosti za razvoj zaupanja in samospoštovanja,
- možnosti za razvoj odgovornosti za učenje in vedenje, kar vključuje izbiro in odločitve, načrtovanje, prošnje za pomoč in nudenje pomoči drugim,
- spoštovanje s strani drugih, predvsem to da ga drugi poslušajo in vzamejo zares,
- visoko usposobljeni vzgojitelji.

5. Opredelite funkcijsko igro in jo pojasnite na primeru?

Je prevladujoča v 1. letu otrokovega življenja. Otrok preizkuša svoje zaznavno-gibalne funkcije. Otrok ponavlja in posnema glasove ter tako postavlja osnovo za jezikovno artikulacijo (tvorba glasov, izgovorjava). Otrok neposredno manipulira s predmeti (otipava, prijema, meče, kotali, se vzpenja....), raziskuje njihove značilnosti (se sveti, je mehko...), njihove funkcije in odzivanja na manipulacije (zaropota, če ga spusti...). To so igre, ki vključujejo ponavljajoče se mišične gibe udov, gledanje in sprejemanje stvari okoli sebe, igra s prsti na roki, nogi, gibanje glave, sedenje, vstajanje, plezanje.... Primeri iger: otrok obrača punčko, ki jo ima v roki, odpira in zapira pokrov škatle, vrti kolo na avtomobilčku, žličko položi v skodelico, dojenčka da pod odejo....

6. Opišite značilnosti dojemalne igre?

Pojavi se v drugem letu starosti in ima manjši obseg. Z njo si otrok nabira izkušnje, navade, opazuje slike, druge ljudi pri delu, posluša pravljice, obiskuje lutkovne predstave... Otrok je v prvi vrsti opazovalec. Otrok poimenuje, kar vidi, poimenuje predmete zunanjosti ali glasno opisuje kar počne (gleda slikanico in govori to je muca, tukaj so copati....). Otrok sledi navodilom, torej izvaja neko dejavnost na pobudo drugega, odgovarja na vprašanja. Otrok daje navodila, verbalizira svoje pobude ali zahteve, zastavlja vprašanja. Otrok dojema relacije, kar pomeni, da razume odnose med prvinami, ki jih spaja ali so spojene v igralnem kontekstu (npr. 1 letni otrok postavi

skodelico na pripadajoči krožnik, 4 letnik postavlja posamezne elemente v ustrezne odprtine vlaganke).

7. Kaj je značilno za konstrukcijsko igro?

V tej igri otrok povezuje, sestavlja posamezne prvine igrarke ter s tem gradi in ustvarja konstrukcije. Prva konstrukcijska igra se pojavi že ob koncu 1 leta (sestavlja velike kvadre, položi obrnjeno skodelico kot streho na kocko, otrok najprej zgradi konstrukcijo in jo šele nato poimenuje. Z leti je ta igra vse pogostejša in celovitejša. Starejši predšolski otrok že vnaprej pove, kaj bo zgradil in razkruje tudi, kako bo to naredil. Ta prihod odlikava razvoj otrokovih spoznavnih sposobnosti in gibalnih spretnosti, zlasti drobnih gibov ter koordinacija oko-roka. Delež konstrukcijske igre je relativno stabilen v celotnem predšolskem obdobju.

8. Opredelite didaktične igre in pojasnite njihov pomen za socializacijo otroka

Glede na naloge ločimo naslednje didaktične igre:

- senzomotorične: namenjene so razvijanju čutil, spoznavanju predmetov po velikosti, obliki, zvoku (ropotuljice, raznobarvne mehke žogice, plišaste igrarke...)
- igre za hitro reagiranje in občutek za pozornost (npr. leti leti, mama koliko je ura...).
- igre za namerno pomnjenje in obnavljanje ter utrjevanje otrokovih spoznanj-terjajo umsko aktivnost (spomin, človek ne jezi se, razvrščanje po barvi in obliki...)
- uganke - te pa opozarjajo otroka na značilnosti predmetov in pripomorejo k oblikovanju pojmov (npr.: iz sličic sestavijo predmet, žival, razne besedne uganke...).

Pomembno pri didaktičnih igrah je to, da so otroci motivirani. Pred igro jim posredujemo material in povemo pravila, ter nato preverimo, če so jih otroci razumeli. Ves čas igranja preverjamo pravilnost in na koncu rešene didaktične igre.

9. Pojasnite značilnosti simbolne igre?

Prve oblike simbolne igre so prisotne v igri otroka starega leto do 1,5 let. Simbolna igra je povezana s kognitivnim razvojem, je odraz otrokovega splošnega napredka, ki omogoča sposobnost reprezentacije. Preko simbolne igre se otrokom poveča tudi besedni zaklad, povečuje se emocionalna izraznost in samozavedanje, prav tako pa zmožnost kooperativnega

učenja, v porastu so socialne interakcije, razvijanje empatije, zabave, zmožnost načrtovanja v pripravi prostora in sredstev.????

Za simbolno igro je značilno, da je opredeljena s prvinami, ki so le mentalno reprezentivne in niso dejansko prisotne. Otrok v igri reprezentira neko dejanje, predmet, osebo ali pojav iz realnega ali domišljiskega sveta v igri torej uporablja simbole, pri čemer je simbol pojmovanja, kot izvrševanje konvencionalnih akcij, ki nosijo nek pomen, ali kot uporaba predmetov v namene, ki imajo konvencionalni pomen. Pomen avtosimbolne igre : 5 letni otrok se pretvarja , da v majhni kadi kopa punčko in ji šamponira lase, pri čemer ni v majhni kadi dejansko vodi, šampon pa zliva iz praznega lončka.

10. V katerih obdobjih otrokovega razvoja prevladujejo posamezne vrste igre?

GLEJ ODGOVORE 5, 6, 7, 9.

11. Opredelite kriterije po katerih se izbirajo dobre igrače?

Ocenjevanje igrač poteka na štirih področjih:

- na področju varnosti igrač,
- na psiho-pedagoškem,
- na likovno-oblikovnem, ter tehnološko-tehničnem področju.

Dobra igrača je tista, ki ima funkcionalnost(otroku nudi različne oblike igre), ustreza zdravstvenim in higienskim kriterijem (ki ne škodujejo telesnemu in psihičnemu razvoju otrok, pomembna je velikost in teža igrače, nevarne so igrače, ki se lomijo, igrače naj bodo takšne, da jih lahko peremo, dezinficiramo, ki ne puščajo barv), imajo estetski vidik (usklajenost barv, tople barve, živahne).

Z znakom dobra igrača so ocenjene in označene igrače, ki so za otroke varne in zdrave, estetsko oblikovane, preimerno izdelane in pozitivno vplivajo na otrokov razvoj in učenje.

PODROČJA DEJAVNOSTI

1. Opišite osnovno strukturo Kurikula za vrtec?

V kurikulu za vrtce so kot osnovna vodila za delo strokovnih delavcev zapisani cilji in iz njih izpeljana načela, ki jih morajo strokovni delavci vrtca upoštevati v vseh elementih

dnevnega reda. Nemogoče je, da bi vedno upoštevali vse cilje in vsa načela, nujno pa je treba poskrbeti, da nikoli ne delamo v nasprotju z njimi. V nadaljevanju kurikula je zapisana osnovna orientacija otrokovih dejavnosti v vrtcu. V naslednjih poglavjih so posebej razloženi pomembnejši dejavniki otrokovega učenja, poudarjen je individualni pristop k otroku, upoštevanje različnega tempa posameznika ter usmeritev k celotnemu razvoju posameznika (spoznavni, gibalni, čustveni razvoj). Ker je otrokovo učenje v predšolskem obdobju specifično in poteka pri vseh dejavnostih (tudi kadar otroka negujemo) so v kurikulu posebej opredeljeni še čas, prostor, oprema in kot posebnost avtonomija vzgojitelja. Zaradi uravnotežene ponudbe so v kurikulu opredeljena tudi področja dejavnosti in sicer matematika, jezik, narava, družba, gibanje in umetnost. Otrokov razvoj je skozi vsa ta področja dejavnosti prepleten kot rdeča nit. Pri vsakem področju dejavnosti je zapisana vloga odraslega, globalni cilji, cilji, ter primeri dejavnosti na posameznem področju primerni za določeno starostno obdobje. Program kurikula vzpodbuja vzgojitelje k uporabi različnih oblik dela od individualnih, delo v dvojicah, v skupinah in skupnih dejavnostih.

2. **Opišite in razložite opredelitev posameznih elementov; cilji, načela, prostor, čas, dnevna rutina, področja dejavnosti?**

Cilji in načela: v uvodnem delu so zapisani cilji in načela, uresničevanje ciljev kurikula. Ti so zavezujoči za celoten potek vzgojno izobraževalnega dela v oddelku.

Otok v vrtcu: v tem poglavju so predstavljeni osnovni principi učenja i poučevanja predšolskih otrok, nekatere skupne zakonitosti o otrokovem razvoju ter skupna načela predšolske vzgoje v vrtcu, tu so zapisana tudi osnovna navodila o ustreznih pristopih odraslih k otroku.

Prostor: kot pomemben element kurikula naj bi omogočal upoštevanje načelela individualizacije ter dajal možnost umika posameznika v zasebnost. Omogočena naj bi bila fleksibilna organizacija prostora, ki otroku omogoča, da se vključi kot aktiven sooblikovalec prostora. Urejenost prostora naj bi zagotavljala spodbudno učno okolje za najrazličnejše dejavnosti otrok.

Dnevna rutina (hranjenje, počitek, nega, prihodi, odhodi): pri elementih dnevne rutine je poudarjena individualizacija z upoštevanjem posameznikovih razvojnih sposobnosti in razlik. Pri vseh elementih rutine je potrebno zagotoviti čim večjo

samostojnost otrok (upoštevaje razvojno stopnjo). Upoštevati je potrebno navade, posebnosti, v določeni meri tudi odločitve otrok. Poskrbeti pa je potrebno tudi za odstranjevanje ovir pri prehodih med posameznimi elementi dnevne rutine, tako da ne prihaja do nepotrebnega čakanja. Strokovni delavci v vrtcu pa morajo ob izvajanju dnevne rutine zasledovati cilje vseh področij dejavnosti.

Čas: glede na otrokove razvojne značilnosti je izpostavljena potreba po aktivnostih brez hitenja. Potrebno je upoštevati bioritem otrok. Potrebno je zagotoviti dovolj časa. Da otrok ne prekinjamo, ko so aktivni, potrebno je poskrbet za umirjeno klimo v oddelku.

Področja dejavnosti (jezik, matematika, umetnost, gibanje, narava, družba): vsako področje dejavnosti ima zapisane cilje, cilje in primere dejavnosti, ki strokovnim delavcem pomagajo pri iskanju ustreznih vsebin. Vsako področje dejavnosti je razdeljeno na dve starostni obdobji(1-3 let, 3-6 let). Zapisani primeri za vzgojitelje niso zavezujoči so pa dobrodošla upora pri izbiri načinov sledenja zastavljenih ciljev. Področja dejavnosti so oblikovana tako, da jih je mogoče smiselno vpeti v različne elemente dnevne rutine. Zapisane cilje in primere dejavnosti je moč zasledovati tako znotraj kot zunaj vrtca.

3. Kako je v Kurikulu opredeljena vloga odraslih oseb pri delu z otroki?

V tem delu kurikulum usmerja strokovne delavce, da organizirajo situacije v katerih se otroci aktivno vključujejo v dejavnosti , rešujejo probleme, ter jih spodbujajo v kritični presoji. Odrasli so usmerjeni v navajanje otrok na možnost izbire (sredstva, dejavnosti-premišljena ponudba), pa tudi k sodelovanju pri načrtovanju, oblikovanju in sprejemanju odločitev ter pri delitvi odgovornosti za skupno sprejete odločitve (moralna vzgoja). V nadaljevanju poglavja vloga odraslih je opredeljeno sodelovanje s starši, spoštovanje zasebnosti družine, njihove kulture, identitete, jezika, vrednot, prepričanj in stališč seveda ob upoštevanju strokovne avtonomije vrtca. Odrasli, ki delajo z otroki morajo svoja ravnanja med seboj usklajevati na nivoju oddelka

(usklajenost vzgojitelja-pomočnice), ter nivoju oddelka kot timskega dela.

4. Opišite značilnosti razvoja in učenja predšolskih otrok, opredeljenih v Kurikulu?

Otrokov razvoj poteka skozi določene zaporedne stopnje , ki so opredeljene tako s kvantitativnimi in kvalitativnimi spremembami; vsi psihični procesi (čustva, govor, mišljenje) se razvijajo v vseh razvojnih obdobjih; posamezna področja razvoja so med seboj prepletena med različnimi psihičnimi funkcijami(npr.otrok zazna, doživlja in spoznava sebe, svet okoli sebe, različne odnose s čustvenega, socialnega, spoznavnega vidika...); v otrokovem razvoju so obdobja, ki so najbolj primerna(kritična obdobja), da se otrok nekaj nauči, pridobi določeno spretnost na najbolj učinkovit način(plavanje, smučanje, vožnja s kolesom); individualne razlike v razvoju so med otroki velike(zlasti v prvih letih njihovega življenja).

Učenje predšolskega otroka temelji na neposredni aktivnosti s predmeti in pridobivanju konkretnih izkušenj z ljudmi, stvarmi, razmisleku o dejavnostih, na notranji motivaciji in reševanju konkretnih problemov ter pridobivanju socialnih izkušenj; v kurikulumu za predšolske otroke je na izvedbeni ravni nujen preplet različnih področij dejavnosti in preplet z dnevno rutino; vzgoja se mora graditi na otrokovih zmožnostih in ga voditi k pridobivanju novih izkušenj, spoznanj, doživetij, mu omogočiti izražanje, doživljanje in ga močno čustveno in socialno angažirati. Otroška igra je tista dejavnost, ki na najbolj naraven način združuje temeljna načela predš. vzgoje, vpliva na intelektualni razvoj, razvoj čutil in čustev, preko igre se otrok uči in zanjo porabi največ časa in energije, igra je torej pomembna za otrokov razvoj in učenje v predš. obdobju.

5. Kako opredeljujete prikriti Kurikulum v vrtcu?

Prikritega kurikulumu ni mogoče v celoti pojasniti, saj nanj vpliva mnogo dejavnikov

(vzgojiteljeva osebnost, njegova pričakovanja, metode dela, ki jih uporablja, odnosi v vrtcu...), poleg tega na prikriti kurikulum močno vplivajo tudi pričakovanja širše družbene skupnosti. Tu so še starši in njihova pričakovanja, ki jih imajo v odnosu do vrtca in predšolske vzgoje. V odnosu med učiteljem in otrokom nastaja polje učinkov, ki jih ni mogoče pripisati preišljenim in načrtovanim ravnanjem, temveč so odraz nezavednih pričakovanj, vrednot strokovnih delavcev, ki jih na bolj ali manj zavedni ravni prenašajo na otroke. Prik. kurikulum se odraža predvsem pri elementih dnevnega reda, ki jih strokovne delavke opravljajo rutinsko, na katere se ne pripravljajo načrtno, ter na vedenjskih vzorcih, ki jih tako odrasli, kot tudi otroci prevzemajo od predhodnikov. Delovanju prikritega kurikula se ne da povsem izogniti, lahko pa zmanjšamo njegove nezaželene učinke, zato je potrebno pristopati k vsem, tudi k rutinskim dejavnostim preišljeno.

6. Naštejte področja dejavnosti, ki so opredeljena v Kurikulu za vrtce, opišite njihovo medsebojno povezanost področij dejavnosti?

Ta področja so: gibanje, jezik, umetnost, družba, narava in matematika.

Čisto vsa naštetá področja dejavnosti se med seboj povezujejo. Primer: glavna dejavnost je matematika, ki se potem povezuje z drugimi dejavnostmi:

- z jezikom, ko otrok spoznava imena za matematične pojme in se matematično izraža,
- z umetnostjo, ki je brez matematike otrokom ne moremo predstaviti

(npr. Ritem v glasbi, perspektiva v likovni umetnosti...);

- z naravo, ko otrok meri in išče splošne lastnosti pojavov v naravoslovju,
- z gibanjem, kjer veliko pogovorov zajema matematične izraze, šteje korake,
- z družbo, ko otrok rešuje probleme in logično sklepa.

7. Opišite pomen gibanja za otrokov razvoj ter opišite najpogostejše gibalne dejavnosti, ki jih izvajamo v vrtcu?

Z gibanjem otrok zaznava in odkriva svoje telo, preizkuša kaj telo zmore ter gradi zaupanje vase. Gibanje mu daje občutek ugodja, varnosti, veselja, dobrega počutja. Z gibanjem otrok raziskuje, spoznava in dojema svet okoli sebe, razvija občutek za ritem in hitrost ter dojema prostor in čas. V predšolskem obdobju otrok pridobiva raznovrstne izkušnje predvsem z igro, ki mu prinašajo veselje in zadovoljstvo. Z gibanjem si otroci razvijajo tudi intelektualne sposobnosti. Preko elementarnih gibalnih iger postopoma spoznavajo smisel in pomen upoštevavanja pravil igre in se tako tudi socializacijsko krepijo.

Otroci v vrtcu izvajajo naravne oblike gibanja (hoja, tek, skoki, lazenje, plazenje, plezanje, meti, poskoki, valjanje, dvigovanje, nošenje, potiskanje, visenje, vlečenje), ritmično -plesne in druge kompleksnejše športne dejavnosti(premagovanje ovir, igre z žogo, rolanje, kolesarjenje, drsanje, smučanje, plavanje....).

8. KAKO SE PODROČJE GIBANJA POVEZUJE Z DRUGIMI PODROČJI DEJAVNOSTI?

Z ustreznimi gibalnimi dejavnostmi si otrok razširja tudi znanje iz drugih področjih. S pomočjo različnih igralnih in športnih pripomočkov spoznava barve, oblike, površine, usvaja količinske izraze (veliko-malo, več-manj) izraze za prostorska razmerja (v, nad, pod,zgoraj spodaj,spredaj,zadaj..) časovna razmerja (počasi,hitro, prej-potem..) ,protipomenske izraze

(težko-lahko, umazan-čist ..),pri merjenju razdalje se seznanja z merskimi enotami (korak, meter). Ob skupinskih igrah, ki temeljijo na določenih pravilih, ima možnost razumevati pravilss in socialne dogovore (priprava pripomočkov, kdo je na vrsti, delitev igral z drugimi..)Med in po različnih aktivnostih opazuje spremembe na svojem telesu (zakaj je zadihan srce mu utripa..).Spodbujamo ga da razmišlja kaj lahko stori za dobro počutje in zdravja.

9.IZPOSTAVITE NEKATERE CILJE KI JIM JE POTREBNO SLEDITI PRI PODROČJU NARAVE?

- doživljanje in spoznavanje žive in nežive narave v njeni raznolikosti, povezanosti stalnem spreminjanju in estetski razsežnosti.
- razvijanje otrokove občutljivosti in ljubezni do sebe, soljudi in okolja.
- zavedanje o prepletenosti odnosov v okolju.
- dejavno vključevanje in odgovorno ravnanje otroka

Poudarek je na pridobivanju izkušenj z živo naravo naravnimi pojavi ter veselju v raziskovanju in odkrivanju. V samem procesu se postopoma oblikujejo pojmi in se razvija mišljenje.

10. KATERE METODE NAJPOGOSTEJE IN NAJUSPEŠNEJE UPORABIMO PRI DEJAVNOSTI IZ PODROČJA NARAVE?

Uporabljamo raznovrstne organizacijske metode (poligon, delo po postajah, delo z dopolnilnimi in dodatnimi nalogami, štafete..) in oblike dela (individualno, v parih, v manjših in večjih skupinah, skupno kombinirano) ter različne standardizirane in improvizirane rekvizite.Dejavnosti naj organizirajo tako da bodo otroci čim bolj aktivni.Tiste otroke ki ne želijo sodelovati naj poskušajo pridobiti s spodbujanjem in motiviranjem oz., jim ponudijo druge zanimive dejavnosti.Skupaj z otroki pripravijo oz., pospravijo športno orodje in rekvizite.

11. KAKO OTROKOM PRIBLIŽAMO PODROČJE DRUŽBE?

V vrtcu je treba otrokom omogočiti:

- spoznavajo svoje omejitve in meje spremenljivega (neomejevanje drugih)
- doživljanje vrtec kot okolje, v katerem so možnosti za vključevanje v dejavnosti in vsakdanje življenje enake ne glede na spol
- oblikujejo dobro mnenje o sebi ter samospoštovanje
- sodelujejo pri ustvarjanju kulture sobivanja v razlikah in drugačnosti
- nudijo možnost sodelovanja in hkrati možnost umika
- vključujejo osebne predmete, fotografije imena
- vključujejo umetniška dela, klasično glasbo, zgo., rekonstrukcije
- nudijo možnost za razna praznovanja
- nudijo možnost za simbolno igro (vživljanje v drugačnost)
- vključujejo knjige in igrače ki omogočajo spoznavanje z razlikami

Širša družba je sestavljena iz različnih elementov. Preko se otroci učijo družabnih vlog in se tako postopoma vpenjajo v družbo. S tem ko se otroci igrajo dom, družino, zdravnike, trgovine se pravzaprav učijo za življenje.

12. KATERIM CILJEM JE POTREBNO SLEDITI PRI DEJAVNOSTIH IZ PODROČJA MATEMATIKE?

Otrok se v vsakodnevnem življenju že zelo zgodaj srečuje z matematiko, saj ima npr., pregled nad svojimi igračami, oblačili, vsakdanjimi predmeti, ki jih prešteva, meri, primerja, razvršča, grupira...

Cilji:

- otrok od poimenovanja posamičnih predmetov postopoma preide na štetje in razlikovanje med št. in števnikom
- otrok razvija miselne operacije ki so osnova za seštevanje odštevanje
- otrok rabi simbole , s simboli zapisuje dogodke in opisuje stanje
- otrok zaznava grafične prikaze jih oblikuje in odčitava
- otrok spozna odnos med vzrokom in posledico
- otrok išče , zaznava in uporablja različne možnosti rešitve problema
- otrok spozna simetrijo, geometrijskega telesa in like

- otrok spozna prostor , njegove meje , zunanost notranost
- otrok rabi izraze za opisovanje položaja predmetov (na , v pred, pod ,za, spredaj, zgoraj, zadaj, levo, desno)
- otrok se seznanja s strategijam merjenja dolžine, površine in prostornine z merili in enotami

CILJI: - seznavanje z matematiko v vsakdanjem življenju

- razvijanje mat. Izražanja
- razvijanje mat. Mišljenja
- razvijanje mat. Spretnosti
- doživljanje matematike kot prijetne izkušnje

Cilje lahko uresničujemo pri spontani igri otrok, z dejavnostmi povezanimi z dnevno rutino.

13.KAKO LAHKO PODROČJE MAT. POVEZUJEMO Z ELEM DNEVNE RUTINE?

Tako navedeno področje vključuje najrazličnejše dejavnosti, v vrtcu, ki otroka spodbujajo, da v igri ali vsakodnevnih opravilih pridobiva izkušnje, spretnosti in znanje o tem kaj je veliko in kaj majhno, česa je več in česa je manj, v čem so si stvari različne in v čem so si podobne , kaj je celota in kaj del, kakšne oblike so, kaj je notri in kaj zunaj, kaj je zdaj prej potem in kaj so simboli. Otrok ob pridobljenih izkušnjah in znanju spoznava, da je moč nekatere naloge, vsakodnevne probleme rešiti učinkovitejše, če uporablja matematične strategije mišljenja. Vesel je ko najde rešitev zato praviloma išče nove in nove situacije, ki so vsakič znova izziv za preizkušnje njegove rešitve problema in potrditve njegovega načina in smeri razmišljenja.

Prihod v vrtec: prikazi prisotnosto, levi in desni čevelj, ura prihoda staršev, dnevni načrt za igranje, jedilnik...

Obroki: priprava mize, pogovor o količinah hrane, vrste jedi, kdo bo prvi, prtički zloženi na trikotnike, št. Potrebni kozarcev, pobiranje in sortiranje pribora po kosilu..

Prihodi in odhodi otrok in prehodi: opazovanje sporočil, simbolov, znakov, štetje stopnic, načrtovanje igre zunaj in napovedovanje dogajanja ob vrnitvi.

14. OPREDELITE POMEN JEZIKA ZA OTROKOV RAZVOJ?

Področje jezik ima v vrtcu posebno funkcijo saj je prisoten povsod- je neke vrste povezovalni člen med vsemi področji dejavnosti.Otroci se učijo jezika ob poslušanju vsakdanjih pogovorov in pripovedovanja literarnih besedil, ob poslušanju glasnega branja odraslih s pripovedovanjem, opisovanjemPomemben del jezikovnih dejavnosti so enostavna besedila, ki so povezana na vsakodnevno življenje npr., kratka sporočila, zapis otrokovega komentarja k njegovi risbi...Otroci morajo imeti možnost da jih na njim ustrezen način seznanimo z nekaterimi jezikovnimi spoznanji, predstavimo razlike med socialnimi zvrstmi in

registri, jezikovnimi skupinami. Pri otrocih ki jim slovenščina ni materni jezik mora vrtec prispevati k oblikovanju dobre podlage za kolektivno dvojezičnost na narodnostno mešanih področjih.

Cilji:

- otrok se izraža z gibi in kretnjami
- Otrok v vsakodnevni komunikaciji razvija sposobnost za ločevanje med narečjem/pogovornim jezikom in knjižnim govorjenim jezikom
- otrok razvija zmožnost, odziva se na neverbalno izražanje želja in predlogov drugih
- otrok razvija jezikovno zmožnost v različnih funkcijah in položajih ob vsakodnevnih dejavnostih ter v različnih socialnih situacijah
- otrok doživlja in spozna verbalno komunikacijo kot vir ugodja zabave in reševanja problemov

Razvoj govora je ena primarnih nalog v predšolskem obdobju. Komunikacija otroka z odraslim je osnovna oblika življenske aktivnosti, v kateri poteka otrokov razvoj, torej je komunikacija bistvena sestavina vzgojiteljeve poklicne vloge. Temeljna značilnost komunikacije je, da je dvosmeren proces, v katerem ne zadošča le dober govorec, temveč tudi dober poslušalec. Najbolj intenzivno se oblikuje v otroštvu in mladosti.

Otrok se uči vsak, trenutek, ko pridobiva nove in nove izkušnje. Čeprav je vpliv vzgojitelja na razvoj otrokovega govora le eden od vplivov, je vzgojitelj otrokov govorni vzor.

V kurikulumu za vrtce so cilji zastavljeni tako, da spodbujajo različne vidike otrokovega jezikovnega razvoja: -govorna vzgoja

-predopismenovanje-porajajoča pismenost

-knjižna in književna vzgoja

15. POJASNITE MEDSEBOJNO POVEZAVO MED JEZIKOM IN RAZVOJEM OTROKOVE SOCIALIZACIJE!

Če se otrok ne nauči jezika, ki ga uporablja njegovo okolje, se ne more uspešno socializirati oz., vključiti v igro. Stiki z ljudmi se pretežno oblikujejo s pomočjo govora. Preko jezika se prenašajo tudi norme, vrednote, zapovedi, ki jih nemoremo pridobiti samo s posnemanjem staršev in vrstnikov.

16. KATERE UMETNIŠKE ZVRSTI SO V KURIKULU ZAJETE V PODROČJU UMETNOSTI?

- **PRIMERI LIKOVNIH IN OBLIKOVALNIH DEJAVNOSTI**

Se igra, tipa, opazuje igrače, osebe slike, fotografije, knjige, riše, slika s prsti, gnete, uporablja različne tehnike risanje, slikanje, oblikovanje

-PRIMERI GLASBENIH DEJAVNOSTI

Glasbo doživlja s petjem, igranjem, poslušanjem, posnema, razlikuje zvoke iz narave in okolja; izvaja ritmične vzorce s ploskanjem in udarjanjem na mala glasbila; spoznava didaktične igre in izmišljanje

-PRIMERI PLESNIH DEJAVNOSTI

Otrok, si izmišlja gibe, giba se in pleše s celim telesom; preiskuje hitra in počasna gibanja; doživlja in opazuje ples vzgojitelja

-BESEDNA IN DRAMSKA UMETNOST

Otrok, vstopa v interakcijo z igro, umetnostjo in mislijo. Področje jezika ima v vrtcu posebno funkcijo, saj je prisoten povsod, - je neke vrste povezovalni člen med vsemi področji dejavnosti. Otrok se igra in posnema živali, ljudi, sodeluje v igri z otroki in vzgojitelji; animira lutke, igrače, predmete, sodeluje pri nastopih-dramatizacija. Srečajo se z igrami s prstki, igre s glasovi in ritmom besed, simbolne igre, izštevanka, pesmi, zgodbe, pravljice in lutkovne predstave, branje otroške literature..., ustvarjanje lastne vsebine, ustvarjanje samostojnih predstav.....

17. KAJ JE SKUPNO VSEM UMETNIŠKIM PODROČJEM IN ZAKAJ SO PO VAŠEM MNENJU ZDRUŽENA?

Otrok umetnost doživlja kot celoto. Pri vseh zvrsteh je ustvarjalen in izumiteljski, pri tem pa svoboden. Otrokova ustvarjalnost je njegov lasten izraz.

Skupno je predvsem : - doživljanje, spoznavanje in uživanje v umetnosti

-razvijanje estetskega zaznavanja in umetniške predstavljenosti

- spoznavanje umetniških zvrsti

- razvijanje izražanja in komuniciranja z umetnostjo

- razvijanje ustvarjalnosti in umetniških sposobnosti

Otrok opazuje, doživlja, ubesedi, razmišlja in se ustvarjalno izrazi v gibu, besedi, zvoku, sliki, risbi, kipu, prostoru...

18. KAKO JE MOGOČE PODROČJE UMETNOSTI POVEZOVATI Z DRUGIMI PODROČJI DEJAVNOSTI?

Umetnost je lahko povezana še z ostalimi dejavnostmi, saj otrok skozi umetnost spoznava tudi jezik, naravo, družbo.

Primer: Vzgojiteljica prebere ali pa na kaseti otroci poslušajo pravljico in po njihovi domišljiji otroci narišejo tisto kar so ono doživeli oz. Kar so sami si predstavljali ob poslušanju. Tukaj pride do prepletanja jezika, družbe in umetnosti. Lahko bi vključili tudi matematiko , če bi tam šteli liste, koliko otrok je za mizo....

KOMUNIKACIJA

1.OPREDELI POJEM KOMUNIKACIJE IN NAŠTEJTE VRSTE KOMUNIKACIJE?

Komunikacija je medsebojno sporazumevanje dveh ali več ljudi.Glavna delitev komunikacije je delitev na verbalno(sporazumevanje na govorni osnovi) in neverbalno(sporazumevanje s pomočjo mimike,kretenj,drže telesa).Komunikacijo v vrtcu lahko spodbujamo s pomočjo vzora(govorne vzpodbude,govorni vzorci),igre z vlogami,pogovor ob knjigi,opisovanje slik,...

2.SPODBUJANJA VERBALNE KOMUNIKACIJE V VRTCU!

Komunikacija je proces,ki nam omogoča razumevanje samega sebe in stvarnosti,ki nas obkroža.Ob rojstvu otrok še ne izpolnjuje vseh pogojev,ki so potrebni za vzpostavitev verb. Komunikacije.Pogoji se vzpostavijo ob koncu prvega leta.

Verbalna komunikacija je lahko pisna ali govorna.Verbalna in neverbalna komunikacija sta med seboj tesno povezani;v primeru verbalne govorne komunikacije pa tvorita celovito,komunikacijsko podobo.Vprimeru,da je med njima konflikt,pa si lahko med seboj celo nasprotujeta.

Načini vzpodbujanja:Simbolne igre(igranje vlog), odrasli ponavljajo in razširjajo otrokove izreke,otrok naj se igra z glasovi,posnema odrasle,poslušá preproste zgodbe,pesnice,opise dogodkov,otrok naj sam začinja pripovedovanje,pogovor,uvaja

svoje teme, postavljamo mu ustrezna vprašanja (katero pesmico bi poslušal?), omogočimo igro v skupinah (komunikacija med vrstniki), seznanimo ga s knjigami, se igrati

3. NAČINE SPODBUJANJA NEVERBALNE KOMUNIKACIJE!

Neverbalna komunikacija je sporazumevanje s pomočjo mimike, kretenj, drže telesa. Pomemben in nenadomestljiv del neverbalne komunikacije je govorica telesa.

Otrokov individualni stil nejezikovne komunikacije se kaže v gibih, izrazu obraza. Med neverbalno komunikacijo sodi tudi (para jezik); vzdihljaji, stokanje. Ritem in tempo govora, višina glasu, smeh. Para jezik ima izredno močan čustven naboj.

Načini vzpodbujanja: otroku pokažemo da cenimo obe vrsti komunikacije zato z njim komuniciramo tudi s pomočjo očesnega stika in gibov. Zlasti je očesni stik pomemben v komunikaciji z otrokom v prvem obdobju (pri pripovedovanju pravljic, zgodbic pesmic) primerne so igrice s prsti pesmice (Biba leze, biba gre), preprosti skupinski plesi (posnema osebe, živali, predmete), seznanimo ga z različnimi stili komunikacije (objem, poljub, podaja roke),

4. KAKŠNE SO NALOGE VZGOJITELJA PRI RAZVIJANJU OTROKOVEGA GOVORA?

Govor se najbolj intenzivno oblikuje v otroštvu in mladosti. Raven govorne usposobljenosti je odvisna od stopnje izobrazbe in od številnih drugih dejavnikov, ki ga sooblikujejo. Otrok se uči vsak trenutek, ko pridobiva nove in nove izkušnje. Čeprav je vpliv vzgojitelja na razvoj otrokovega govora le eden od vplivov, je vzgojitelj otrokov govorni vzor. Govor je njegovo delovno orodje in didaktično sredstvo, s katerim pomaga otroku odkrivati okolje in lastno osebnost, odzivati se na dražljaje, sproščati čustvene napetosti; z njim usmerja otrokove dejavnosti in ga vodi pri miselni aktivnosti. Največ storimo za izboljšanje svojega govorjenja, če se tega procesa zavedamo in ga ozaveščeno usmerjamo.

5. KATERE JEZIKOVNIH ZAKONOTOSTI IN PRAVILA JEZIKOVNIH NORM MORA POZNATI VZGOJITELJ?

Pomembno je poznavanje jezikovnih zakonitosti in pravil jezikovne norme. Nenehno preverjanje svojega preverjenja svojega govorenja:

Vedeti - Kaj hočemo povedati

Preverjati - Kako smo povedali

- Kako mora povedano razumeti nagovorjeni (posvečati se naslovniku)

Jezikovno pravilno sporočanje olajšuje razumevanje. Pomembna je vsebina sporočila in način sporočanja. Otroku razvijamo občutek za jezik omogočamo doživljanje lepote jezika, budimo zavest, da jezik omogoča ubeseditev istega pojavnosti na različne načine, da ima beseda različne oblike za izražanje različnih odnosov, predstavimo razliko med umetnostnim in neumetnostnim jezikom.

6. NA KAJ MORA BITI VZGOJITELJ POZOREN PRI KOMUNIKACIJI?

Komunikacija otroka z odraslim je osnovna oblika življenjske aktivnosti, v kateri poteka otrokov razvoj, torej je komunikacija bistvena sestavina vzgojiteljeve poklicne vloge. Otroku ki obiskuje vrtec, velik del dneva preživi prav tu in vrtec s svojo organizacijo in odnosi močno vpliva na socialni in celotni razvoj otroka. Seveda pa je prav vzgojitelj tisti, ki na otrokov razvoj najbolj vpliva, saj oblikuje otrokovo neposredno okolje in vzpostavlja z njim komunikacijo. Vzgojitelj s svojim strokovnim znanjem in ravnanjem lahko vpliva na to da se otrokove komunikacijske sposobnosti razvijajo bolje, kot bi se sicer. Glede na to da je učenje s posnemanjem najpogostejša in najučinkovitejša oblika socialnega učenja je zelo pomembno, kakšne modele obnašanja bo otrok posnemal in vlogo vzgojitelja kot vzorca posnemanja ne bi smeli zanemariti. Vzgojitelj vpliva na otrokov govorni razvoj preko kakovosti lastnega govornega vzorca. Vzgojitelj mora najprej ustvariti ustrezno socialno-emocionalno povezanost med seboj in otrokom, če želi razvijati otrokove sposobnosti za komunikacijo.

7. KATERE SO NAJPOGOSTEJŠE NAPAKE PRI KOMUNIKACIJI Z OTROKOM?

Najpogostejše napake:

- vprašalne povedi uvedemo z vprašalnici (zunaj je kakšno vreme)
- neustrezna uporaba dvojine
- raba sklonov- zanikani povedek zahteva predmet v rodilniku (ne bom vam povedala pravljico. Če kaj ne veste kar vprašajte.)
- raba neknižnega besedja (probat, zastopit, ful, fajn)
- nepravilna uporaba osebe (uporaba 3. osebe namesto 1. in 2. Kaj dela Ana? Pidi ti bo Ana obula copate)

NAČRTOVANJE IN EVALVACIJA

1.POJASNITE POMEN NAČRTOVANJA V VRTCU TER NAŠTEJTE OBLIKE NAČRTOVANJA(VRTEC, ENOTA, ODDELEK-MAKRO IN MIKRO NIVIO) !

Načrtovanje je osnova za premišljeno, uravnoteženo in sistematično vzgojno-izobraževalno pedagoško delo. Načrtovanje služi ciljno usmerjenim dejavnostim, ki jih odrasli pripravijo otrokom na osnovi poznavanja njegovih razvojnih sposobnostim.

Z načrtovanjem lahko ozavestimo delovanje vseh dejavnikov vzgojno izobraževalnega procesa (odrasli, vrstniki, prostor, vsebine...).Starše , seznanjamo s kakšnimi oblikami in metodami dela strokovni delavci zaposlijo otroke. Z načrtovanjem ozaveščamo dejavnike prikritega kurikulum in se vsaj delno izognemo možnosti različnih oblik manipulacije z otroki (prikrita pričakovanja)

Osnova za načrtovanje vzgojno izobraževalnega dela v javnih vrtcih, je Kurikulum za vrtce, ki je zavezujoč document za vse strokovne delavce. Omenjen document je osnova

za pripravo izvedbenega kurikula , pri katerem vrtec in posamezni strokovni delavci upoštevajo specifiko otrok, vključenih v vrtce in zaposlenih.....

Načrtovanje je potrebno iz več vidikov:

-ZAKONSKIH PREDPISOV (pravilnik o pedagoški dokum.)

-ZA ZAVOD (letno načrtovanje, vodenje dnevnika, evidence prisotnosti otrok)

-V ODDELKIH (letno, za posamezna časovna obdobja)

-KURIKULUM (predvideva da so starši kot odgovorni skrbniki otroka seznanjeni z vsebinami, metodami dela v vrtcu-glede na to se odločijo tudi o tem v kateri vrtec oz. Programu bodo otroka vključili)

-VIDIK NAČRTOVANJA (zaradi kontinutete so bili v preteklosti povsem poenoteni po letu 1985 pa so z novimi pedagoškimi in psihološkimi usmeritvami začeli pojavljati različne oblike zapisov. V zadnjem času so v posameznikih v vrtcih ponavadi poenoteni le osnovni elementi, ki jih zajema načrtovanje.)

Ko govorimo o MIKRO NIVOJU govorimo predvsem o načrtovanju v oddelku:

- letni delovni načrt oddelka

-priprave(projekti, tematski sklop, tednik,-14-dnevnik)

Vzgojiteljica in pomočniki svoje delo sproti evalvirajo in ugotavljajo kakšni so bili odzivi otrok, katere osebno bi bilo potrebno še nadgraditi, kjer imajo posamezniki težave , primanjkljaje V evalvaciji morajo biti vidne tudi nadaljne usmertve za delo.

Ko govorimo o MAKRO NIVOJU pa mislimo načrtovanje na nivoju zavoda. Na osnovi opažanj vzgojiteljic ter predlogov strokovnih delavk v skladu s finančnimi znožnostmi ravnatelj oblikuje letni delovni načrt vrtca:

-zaposleni

-finančni plan

-vsebine dela

- sodelovanje s starši
- sodelovanje z okoljem
- obogatitvena dejavnost
- praznovanja

2.OPIŠITE VZGOJITELJEVO PRIPRAVO NA VODENO DJAVNOST IN ELEMENTE ,KI BI JIH NAJ VSEBOVALA!

Vzgojitelj mora najprej evalvirati dosedanje delo, da se lahko odloči, kaj bo pripravljaj naprej. Naslednja stopnja je pisna priprava, ki zajema cilje(globalni in ožji) oblika dela, uporabljene metode, dejavnosti in vlogo odraslega. Pripraviti mora tudi prostor tako, da bo primeren vsebini.

3.KATERE SO NALOGE POMOČNIKA VZG. V ZVEZI Z NAČRTOVANJEM?

Vzgojiteljica s pomočjo pomočnice preučuje, načrtuje in spreminja vzgojno prakso, ji pomaga pri uresničevanju ciljev, ki si jih je vzgo. zadala. Opozarja na stvari, ki jih vzgojiteljica ne opazi. Lahko prevzame del skupine, daje predloge, pripraviti sredstva.....

4. DEFINIRAJTE POMEN KRITIČNEGA VREDNOTENJA OZ. EVALVACIJE STROKOVNEGA DELA V VRTCU TER OPIŠITE, NA KATERI RAVNEH POTEKA!

Evalvacija je najpomembnejši del kurikula in izhodišče za načrtovanje.

Poteka:

-na ravni vsakodnevnih medosebnih interakcij oddelku

-na ravni načrtovanja posameznih področji, dejavnosti v vrtcu, vsebin in metod dela vsakdanjega reda v oddelku, zagotavljanje potrebnih pogojev za izvajanje predšolske vzgoje, spremljanje razvoja določene skupine in posameznega otroka

-na ravni lokalne skupnosti, ustanovitelja vrteca

-pravic in odgovornosti staršev(obveščanje o dejavnosti,izmenjava informacij

, spoštovanje zasebnosti)

OTROKOVE PRAVICE IN ETIČNI KODEKS V KURIKULU ZA VRTCE

1. OPREDELI POJEM OTROKOVIH PRAVIC !

2. RAZLOŽITE POVEZANOST OTROKOVIH PRAVIC S KURIKULOM ZA VRTCE!

Veliko vzgojnih načel, zapisanih v kurikulumu za vrtce izhaja iz zaščite otrokovih pravic in potreb v kurikulumu za vrtce se zavzemajo za pravice glede:

-enakih možnosti in upoštevanja različnosti med otroki

-načelo omogočanja izbire in drugačnosti

-načelo spoštovanja zasebnosti in intimnosti

-načelo uravnotežnosti

-načelo sodelovanja s starši

3.POJASNITE OTROKOVO PRAVICO DO ENAKOSTI IN NJEN VPLIV NA VZGOJNO DELO V VRTCU!

S konvencijo imajo vsi otroci enako pravico brez kakšnega koli razlikovanja do ljudi, ki so drugačni od nas(vera ,rasa). Nestrpnost prinaša ljudem veliko zla, zato je potrebno upoštevati v življenju načelo enakosti. Vse pravice, ki jih terjamo zase, moramo priznati tudi drugim.

Vzgojiteljice morajo delati z vsemi otroki enako, neglede na vero, spol....Poskrbeti morajo tudi, da je takšen odnos tudi med otroki, da se ne žalijo.

ODNOSI MED OTROKI IN MED OTROKI IN ODRASLIMI V ODDELKU

1. KAKO SO ODNOSI MED OTROKI IN MED OTROKI IN ODRASLIMI V ODDELKU OPREDELJENI V KURIKULU ZA VRTCE?

Odrasli v vrtcu delujejo s svojim vedenjem v celoti spodbudno in pomirjajoče, vljudnost in spoštovanje v njihovi komunikaciji in vedenju je zgled za otroke. Vzgojitelj in pomočnik ali druga oseba, ki lahko sodeluje pri vzgojnem procesu, je ves čas z otroki in med otroki, bodisi v majhni, večji skupini ali individualno; v vseh teh interakcijah je odrasla oseba usmerjevalka, vendar ne direktivna, in praviloma zgled za prijetno in prijazno komunikacijo. Tako med pomembne elemente interakcije med otroki ter med otroki in odraslimi sodijo pogostnost pozitivnih interakcij z otroki(nasmeh, dotik, prijem, govorenje v višini otrokovih oči);odzivanje na otrokova vprašanja in prošnje;spodbujanje k zastavljanju vprašanj, razgovoru,udeleženi;spodbujanje otrok k delitvi izkušenj,idej, počutja;pozorno in spoštljivo poslušanje ;uporaba pozitivnih navodil, usmeritev(spodbujanje zaželenega vedenja, preusmerjanje otroka na bolj spremljive dejavnosti in vedenje, reševanje konfliktov na socialno sprejemljiv način, konsistentna in zelo jasna navodila in ne kritike, kazni in ponižanja kar splošno);spodbujanje ustrzne (upoštevajoč otrokovo starost)neodvisnosti. Vse to prispeva k ugodni socialni klimi v oddelku oz. skupini, k vzpostavljanju ravnotežja med sodelovanjem in tekmovanjem pri socialnem učenju. (GLEJ KURIKULUM ZA VRTCE STRAN 22.)

2.KAKO ZAGOTAVLJAMO UPOŠTEVANJE NAČELA DEMOKRATIČNOSTI IN MULTIKULTURIZMA?(vse o tem pa najdete še v priložniku z vrtce stran 146)

Načelo demokratičnosti:

- različni programi
- različni teoretski pristopi in modeli
- različne metode in način dela s predšolskimi otroki v vrtcu
- čim bolj pester izbor vsebin in dejavnosti
- fleksibilnot v prostorski in časovni organizaciji življenja in dela v vrtcu

Načelo multikulturalizma:

- omogočanje enakovrednih pogojev za optimalni razvoj vsakega otroka
- upoštevanje značilnosti starostnega obdobja
- upoštevanje individualnih razlik v razvoju in učenju
- strokovno čim širše in fleksibilno zagotavljanje pogojev za stalno ali občasno vključevanje predšolskih otrok s posebnimi potrebami v življenje in delo rednih oddelkov v vrtcih
- upoštevanje skupinskih razlik(glede na spol, socialno in kulturno poreklo, svetovni nazor...), in ustvarjanje pogojev za njihovo izražanje
- upoštevanje načela različnosti in multikulturizma na ravni izbora vsebin, dejavnosti in materialov, ki naj otrokom omogočajo izkušnje in spoznanja o različnosti sveta(stvari, ljudi, kultur)

3.KAKŠNE SO NALOGE VZGOJITELJA PRI RAZVIJANJU POZITIVNIH ZNAČAJSKIH LASNOSTI(SAMOSTOJNOST, DELAVNOST, ISKRENOST, DISCIPLINIRANOST) ?

V vrtcih je otrokom treba omogočiti, da spoznavajo svoje omejitve in meje sprejemljivega vedenja, ki so utemeljene v načelu neomajevanje drugih, ter da doživljajo vrtc kot okolje, v katerem se potrjujejo kot posamezniki in imajo možnost razvijati občutek za sodelovanje.Nekaj smernic kako otroka razvijati do posameznih pozitivnih značajskih lasnosti:

- organizirat stalne dejavnosti
- vzpostavljanje prijateljstva
- seznanjanje s pisno kulturo
- razvijanje otrokovih veščin pri skrbi zase in dobro mnenje o samem sebi ter samospoštovanje

-otrokom dajati odgovornosti na njihovi ravni

-pojasniti kaj je skupno in kaj od posameznika

SAMOSTOJNOST(otrok naj svoji starosti primerno poskuša sam opravljati določene stvari, kot so oblačenje, umivanje rok....)

DELAVNOST(sodeluje naj pri vseh dejavnostih pri pripravi in pospravljanju...)

ISKRENOST(voditi otroka k pravilnemu razmišljanju pri nastanku raznih konfliktov med otroci...)

DISCIPLINIRANOST(skrbeti za razumevanje skupinskih dejavnosti, kjer je pomemben red- pri umivanju rok,razdelitev hrane, sprehodov,pri določeni igri, poslušanju, govorenju.,naučiti ga počakati in strpnosti...)

Tudi zelo pomembno:

-lasten zgled

-pohvala

-sprejem z naklonjenostjo pozitivnih značajskih lastnosti

-dajemo vedeti, kaj ni sprejemljivo vedenje v oddelku

4.KAKO LAHKO SPODBUJAMO SOCIALNE ODNOSE V ODDELKU?

(kurikulu, stran 22)

-igre s pravili

-sodelovanje

-igračke, ki spodbujajo sodelovanje

5.KAKO LAHKO ZAGOTAVLJAMO SPREMLJIVO VEDENJE OTROK V ODDELKU?

V vrtcu se srečamo z različnimi otroci(agresivni, plašni, nesamostojni,samostojni).Zaradi drugačnosti je zelo pomembno , da vsem postavimo pravila, ki pa jih seveda morajo

upoštevati vsi. Zelo je pomembno, da se pravil strogo držimo in s tem otroku pokažemo, kaj pričakujemo od njega.

6.OPIŠITE NAČINE SPODBUJANJA PLAŠNIH IN NESAMOSTOJNIH OTROK V VRTCU!

- z vprašanjem pritegnemo otroka
- -rekviziti
- -literatura
- -spodbujanje
- -ga objameš
- -pohvale
- -vključiš v skupino otroka, ki je bolj komunikativen
- Ne daješ mu občutka izpostavljenosti
- Damo naloge, ki jih otrok zmore opraviti

POMEN SODELOVANJA MED STARŠI IN VRTCEM

1.NAŠTEJTE VZROKE, KI STROKOVNE DELAVCE ZAVEZUJEJO K SODELOVANJU S STARŠI! (preberi si kurikulum, stran 24.)

Sodelovanje med vrtcem in starši je pomemben vidik kakovosti predšolske vzgoje, saj prav to sodelovanje veliko prispeva k ustreznemu dopolnjevanju družinske in institucionalne vzgoje.

Tukaj moramo strogo upoštevati načelo sodelovanja s starši, ki zajema:

-staršem mora biti javno dostopno pisno in ustno obvestilo o različnih ponudbah programov v vrtcu

-starši imajo pravico do sprotne izmenjave informacij in poglobljenega razgovora o otroku z vzgojiteljem in pomočnikom, svetovalno službo ;pravico do postopnega uvajanja otrok v različne programe v vrtca; pravico sodelovati pri načrtovanju življenja in dela v vrtcu in oddelku ter po dogovoru z vzgojiteljem aktivno sodelovati pri vzgojnem delu, pri tem pa morajo starši upoštevati strokovno avtonomnost vrtca;

-pri stiku s starši je treba spoštovati zasebno sfero družin, njihovo kulturo,identiteto,jezik,svetovni nazor, vrednote, prepričanja,stališča,navade in običaje, dosledno upoštevati njihovo pravico do zasebnosti in varstva osebnih podatkov

-staršem je treba zagotoviti stalno informiranje ter sistematično seznanjanje z njihovimi pravicami in odgovornostmi

